

Aan: Tweede Kamer

T.a.v. de vaste kamercommissies Financiën, Binnenlandse Zaken en Sociale Zaken

Postbus 20018

2500 EA Den Haag

cie.fin@tweedekamer.nl

cie.biza@tweedekamer.nl

cie.szw@tweedekamer.nl

Afz.: Verenigingen Groninger en Friese gemeenten

p/a Hofplein 38

8911 HJ Leeuwarden

Telefoon 058 – 233 4053

vfg@vfg-fryslan.nl

Datum: 30 november 2023

Ons kenmerk: 23.010

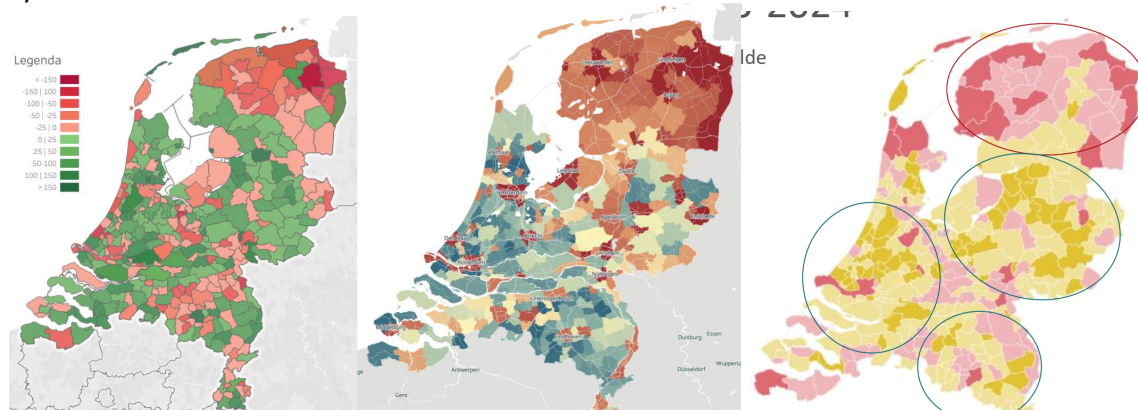
Betreft: Gevolgen rijksbeleid voor noordelijke gemeenten

Geachte Kamerleden,

Al langere tijd proberen wij de aandacht te vestigen op de gevolgen van rijksbeleid op de financiën van gemeenten. Wij doen dit uit noordelijk perspectief, uiteraard kennen we onze eigen situatie het beste, maar tegelijkertijd zien we dat het veel meer gemeenten en regio's treft. De rode lijn is steeds dezelfde: Den Haag (diverse ministeries afzonderlijk) tuigen ingewikkelde en ondoorgrondelijke systemen op die op papier wellicht goed lijken, maar desastreus uitpakken in specifieke gemeenten. Een botsing tussen een modelmatige systeemwereld en een leefwereld waarin gemeenten en hun inwoners zich bevinden.

Het laatste voorbeeld in deze is de BUIG (gebundelde uitkeringen, rijksgeld dat verdeeld wordt over gemeenten voor o.a. uitvoering van de Participatiewet).

Omdat beelden meer zeggen dan woorden, ziet u hieronder drie kaartjes. Van links naar rechts: gevolgen herijking gemeentefonds, sociaal-economische kansen, en gevolgen aanpassing systematiek BUIG.

Alle mooie woorden ten spijt in reactie op het rapport “Elke regio telt” kleuren bepaalde gebieden steeds weer rood. Als we meedenken vanuit de inhoud, zoals bij de herijking, worden we telkenmale met een kluitje in het riet gestuurd.

De herijking is gewoon doorgezet, en alle bezwaren tegen het systeemdenken, ook verwoord door de onafhankelijk adviseur van het rijk (de ROB), worden weggestopt in een zogenaamde onderzoeksagenda. En in de tussentijd moet je je als gemeente maar zien te redden met enorme kortingen, jarenlang. Bij de herijking is bovendien het mantra “de herverdeling is niet bedoeld om achterstanden in te lopen”. Dat is tot daar aan toe, maar waarom mag de herijking wel leiden tot het oplopen van achterstanden?

En waarom is er nergens in Den Haag een plek waar gecontroleerd wordt of er geen ongewenste stapeling van effecten van rijksbeleid ontstaan? Het is onbegrijpelijk dat een ander ministerie (Sociale Zaken, verantwoordelijk voor de BUIG) stilzwijgend beleid kan doorvoeren dat voor een groot deel weer dezelfde gemeenten hard raakt als de herijking gemeentefonds (waar Binnenlandse Zaken en Financiën voor aan de lat staan).

Nu de Kamer weer in nieuwe samenstelling bijeen is, doen wij op u een klemmend beroep:

1. Zorg dat er één plek komt in Den Haag waar gecontroleerd wordt, en van waaruit bijgestuurd kan worden, als er negatieve stapeling van effecten van rijksbeleid op de regio ontstaat.
2. Dring bij het rijk aan om een samenhangend en structureel beleid om achterstanden in het land in te lopen. Niet door de zoveelste doeluitkering of ander versnipperd beleid met dito geldstromen. Maar coherent, in samenspraak met de regio's en toch ook snel.
3. Zorg dat met huidig beleid achterstanden niet verder oplopen. Voor de Herijking betekent dit de verevening die in dit systeem plaatsvindt via de OZB (Onroerend Zaak Belasting) zetten op een percentage van 90-100%, conform het genegeerde ROB-advies ten tijde van de herijking. Voor de BUIG betekent dit het nieuwe systeem opnieuw tegen het licht houden, met scherp oog voor veranderde parameters die verkeerd uitpakken in regio's met sociaal-economische achterstanden.

Een afschrift van deze brief sturen wij ook naar de ministeries van Financiën, Binnenlandse Zaken en Sociale Zaken, en de VNG,

In afwachting van uw spoedige reactie,

de Vereniging van Friese Gemeenten en de Vereniging van Groninger Gemeenten,

Ard van der Tuuk
Voorzitter Vereniging van Groninger Gemeenten,
Burgemeester gemeente Westerkwartier

Fred Veenstra
Voorzitter Vereniging van Friese Gemeenten,
Burgemeester gemeente De Fryske Marren

cc. ministeries van Financiën, Binnenlandse Zaken en Sociale Zaken
VNG